

TieVie-asiantuntijakoulutus

Teknologinen muutos

28. - 29.10.2004

Antti Auer

**Skenaariotyöskentelyn
yhteenvedoa**

Mitä ovat skenaariot?

- ”..skenaarioajattelu on tiedonalaan ja myös yhteiskuntaan laajemmaltikin perustuva näkökulma, jossa tulevaisuutta ei nähdä yhtenä, jo valmiiksi määrättynä, deterministisesti toteutuvana todellisuutena vaan usean erilaisen vaihtoehdoisen tulevaisuudentilan mahdollisuutena. ”
(Rubin)
- Skenaariot ovat tuulitunneleita, joita vasten strategioita voidaan testata

Olennaista skenaariossa

- skenaariot ovat kuvauksia **mahdollisista** tulevaisuuksista ja niihin johtaneista voimista ja reunaehdoista.
- tässä tapauksessa olennaista konteksti, 'higher education', johon teknologia sijoittuu
- **MITÄ OPIMME?**
- **PÄÄASIASSA MUUT ASIAT KUIN TEKNOLOGIAN KEHITYS VAIKUTTAA TVT:N ASEMAAN YLIOPISTOISSA**

Skenaariokysymyksiä I

■ Yliopistojen yleisestä tilasta

- » onko yliopistolaitoksen toiminnassa tapahtunut merkittäviä muutoksia?
- » ovat yliopistot edelleen vahvasti kampusyliopistoja?
- » miten yliopistojen toiminta rahoitetaan?
- » toimivatko yliopistot itsenäisesti, keskusjohtoisesti vai pikemminkin yhteistyöverkostonä?
- » mikä on kotimaisen ja kansainvälisen kilpailun merkitys?

■ Toimijoiden näkökulmasta

- » miten opiskelijan arkipäivä eroaa nykyisestä?
- » miten opettajan arkipäivä eroaa nykyisestä?
- » olemmeko vihdoin siirtyneet 'post-computing' -yhteiskuntaan ? [\[1\]](#)

[\[1\]](#) Tony Bates on käyttänyt termiä 'post-computing society' kuvaamaan kehitysvaihetta, jossa informaatioteknologia ei ole enää erillinen väline, vaan osa normaalia toimintaympäristöä.

Skenaariokysymyksiä 2

■ Teknologian kehityksestä

- » millaiset teknologiat ovat tärkeitä ja osa arkipäivää?
- » mitä uusia teknologioita on käytössä?
- » onko teknologia helppokäyttöisempää tai 'älykkäämpää' kuin nyt?
- » onko teknologian käyttö ajasta ja paikasta riippumattomampaa ('mobiilimpaa') kuin nyt?

■ Strategisesta ja eettisestä näkökulmasta

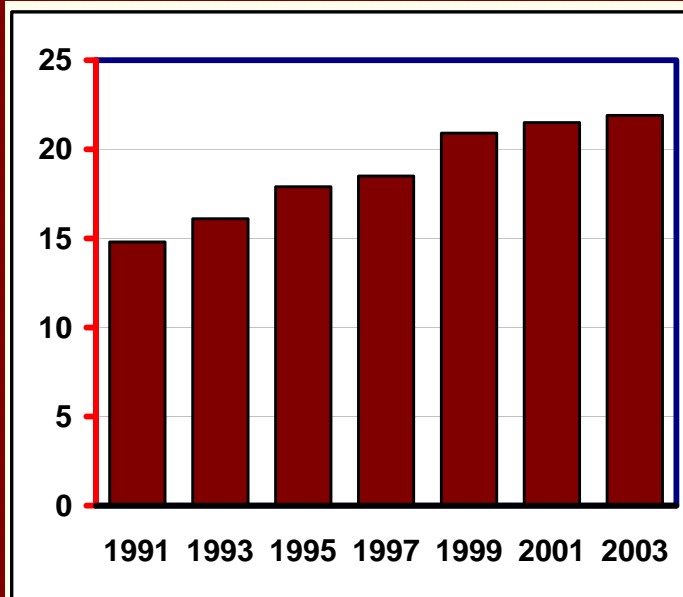
- » onko kehitys ollut sellainen kuin olisi toivottavaa?
- » miten tavoiteskenaario eroaisi toteutuneesta?
- » onko teknologia saavuttanut liian hallitsevan aseman?
- » onko teknologiaa käytetty ensisijaisesti laadullisen muutoksen vai kustannustehokkuuden välineenä?

Skenaarioista (Pohjonen, Hautakangas, Tuhkanen)

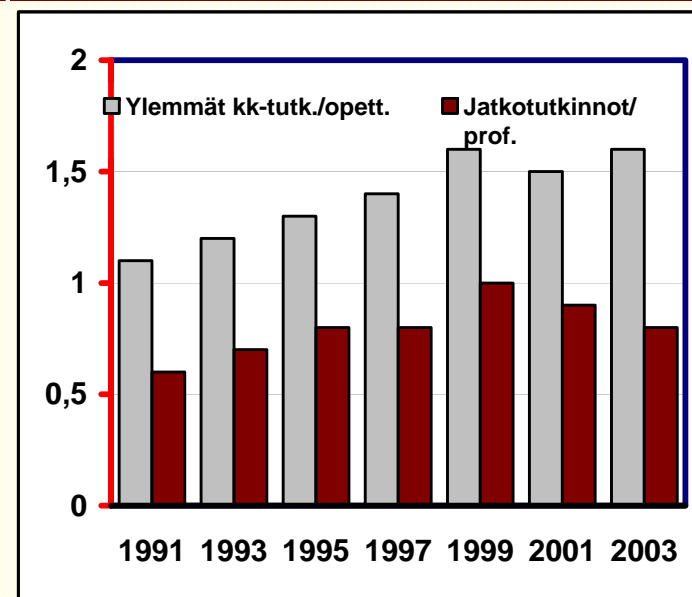
- **Keskustelijat esittivät enemmän mielipiteitä kuin perusteltuja näkemyksiä.**
- **Ei ole olemassa yhtä tulevaisuutta, vaan vain joukko vaihtoehtoisia tulevaisuuden näkemyksiä**
- **Teknologinen determinismi (kehityksen omalakisuus)?**
- **Teknologian neutraalius (vain väline)?**
- **Verkko-opiskelu tuo oppijalle vapauden ja vastuun? (vrt. Collis & Gommer)**
- **Opintojen rajaaminen vs. opiskelijakeskeisyys?**
- **Yliopiston tehtävä – yksittäisen opettajan tehtävä?**
- **Yliopistojen autonomia – suhteessa toisiinsa, yhteiskuntaan?**

Verkko-opetuksen kehittäminen vaatii resursseja

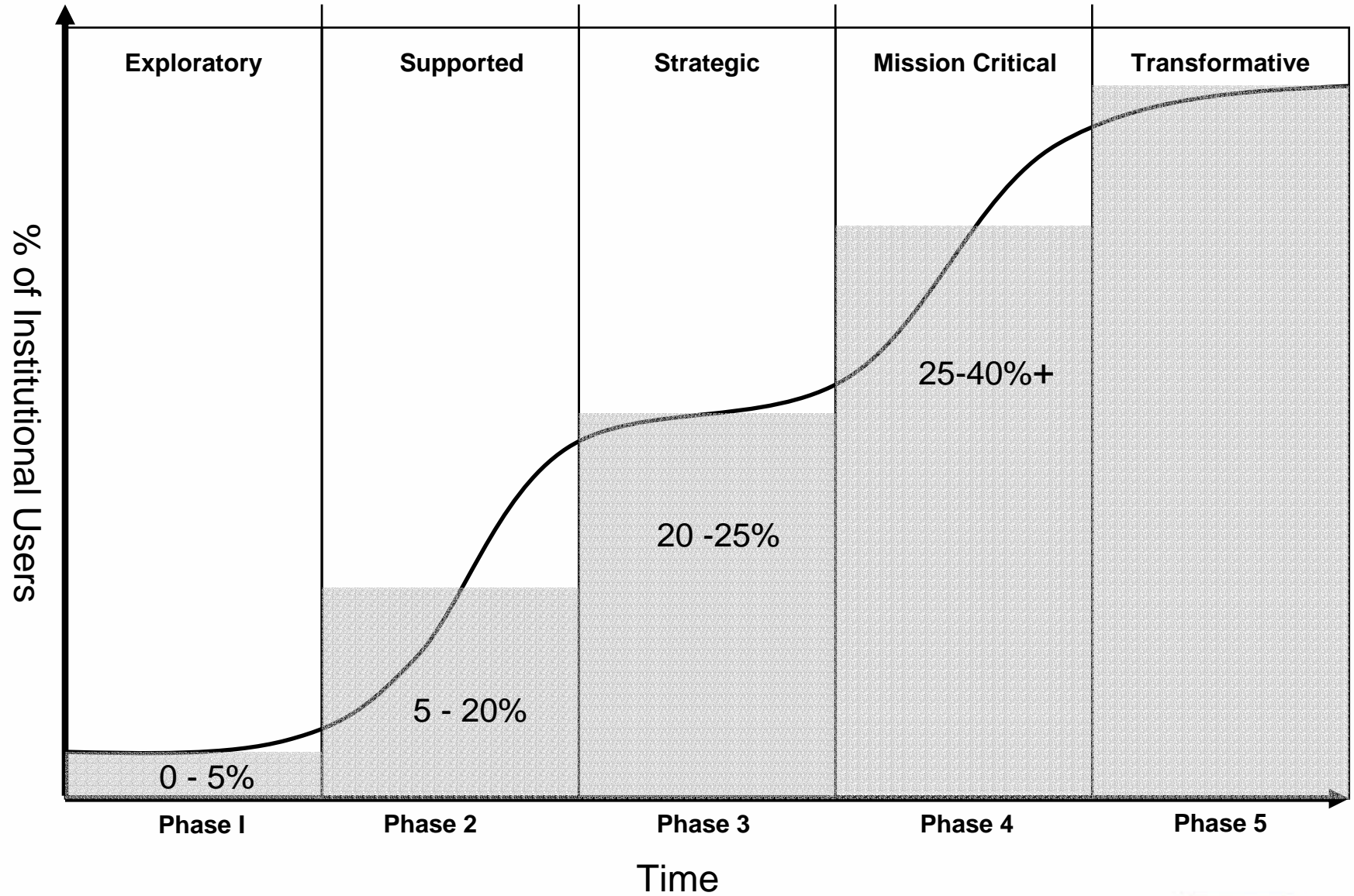
Yliopistojen opiskelijat opettajia kohden 1991-2003

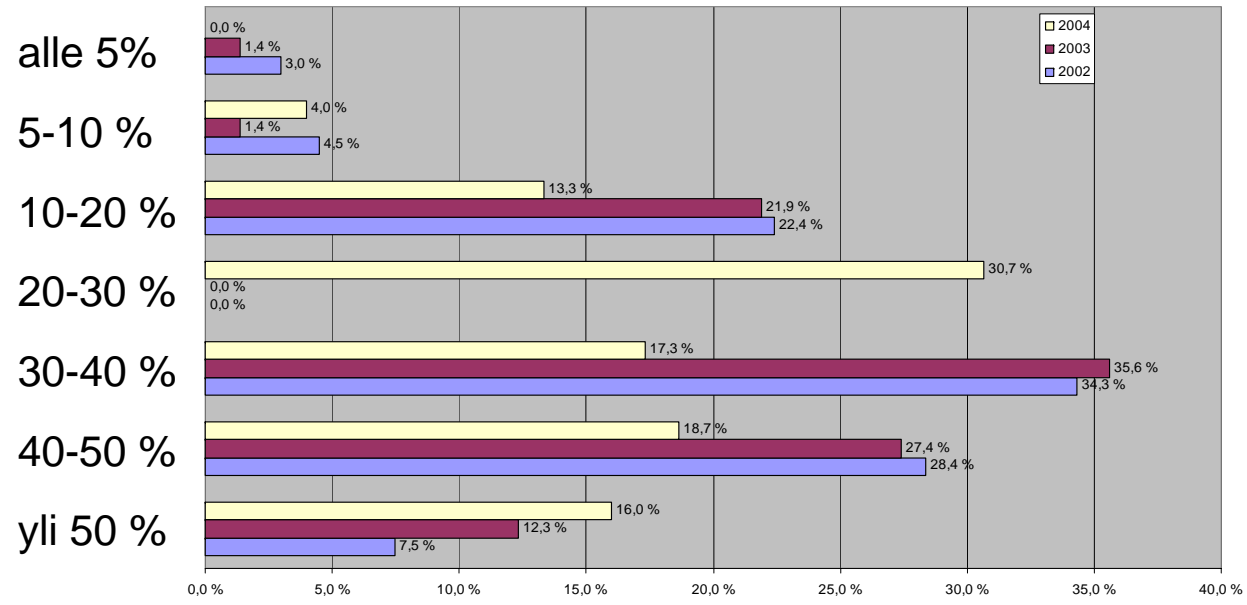
Yliopistojen suoritetut tutkinnot opettajia kohden 1991-2003

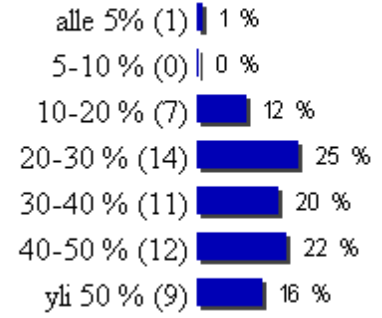
Institutional User Growth (Rosen, 04)

Kuinka suuri osa opinnoista voidaan suorittaa verkon välityksellä?

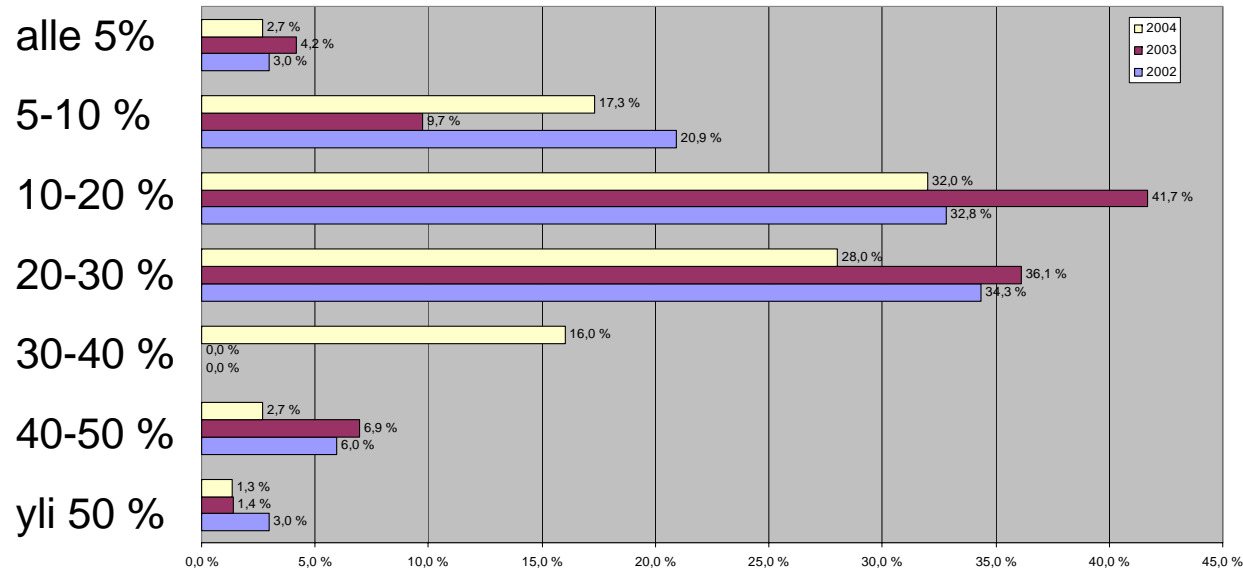

Kuinka suuri osa opinnoista voidaan suorittaa verkon välityksellä? (N=54)

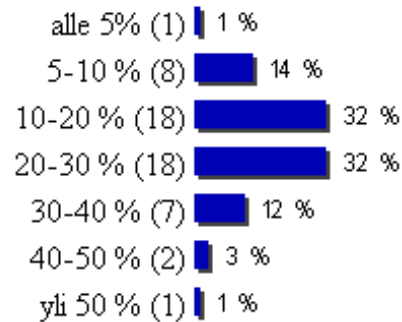

Mean is 4.96, deviation is 1.40

Kuinka suuren osan tutkintoon johtavista opinnoista opiskelija suorittaa muissa kuin omassa yliopistossaan?

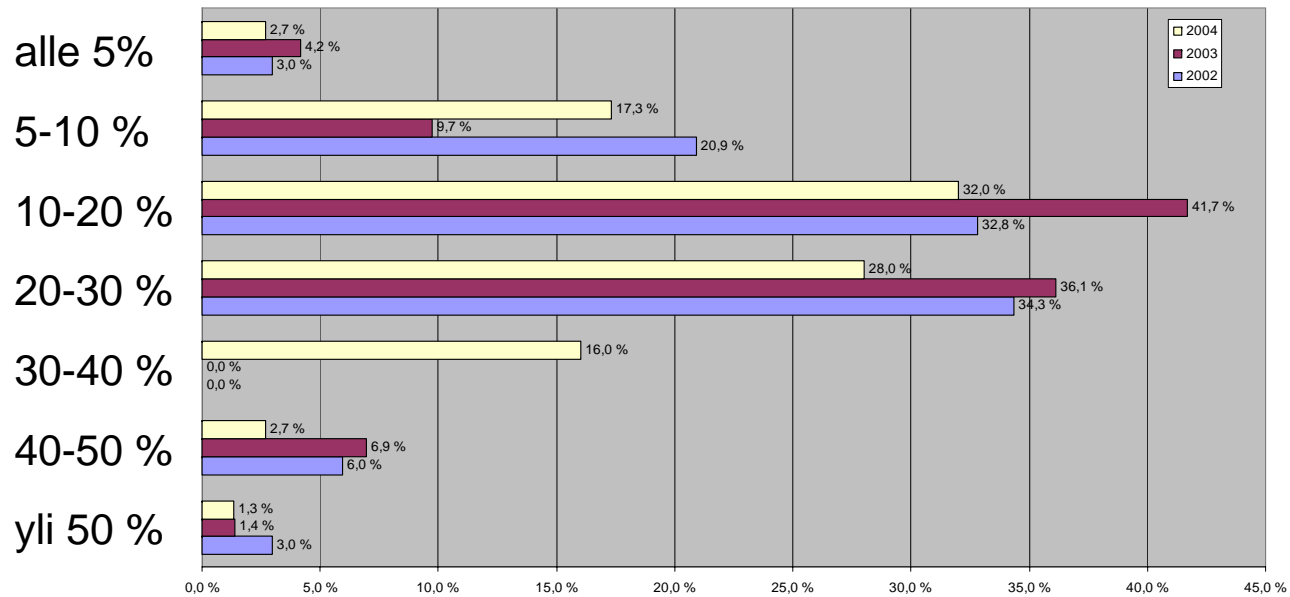

Kuinka suuren osan tutkintoon johtavista opinnoista opiskelija suorittaa muissa kuin omassa yliopistossaan? (N=55)

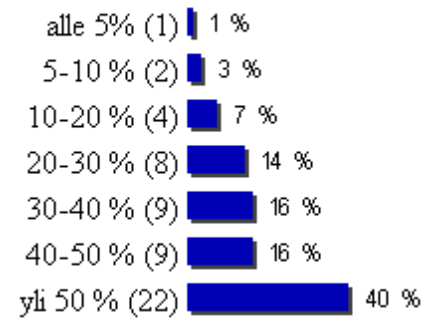

Mean is 3.58, deviation is 1.20

Kuinka suuri osa opiskelussa tarvittavasta oppimateriaalista on digitaalisessa muodossa?

Kuinka suuri osa opiskelussa tarvittavasta oppimateriaalista on verkossa? (N=55)

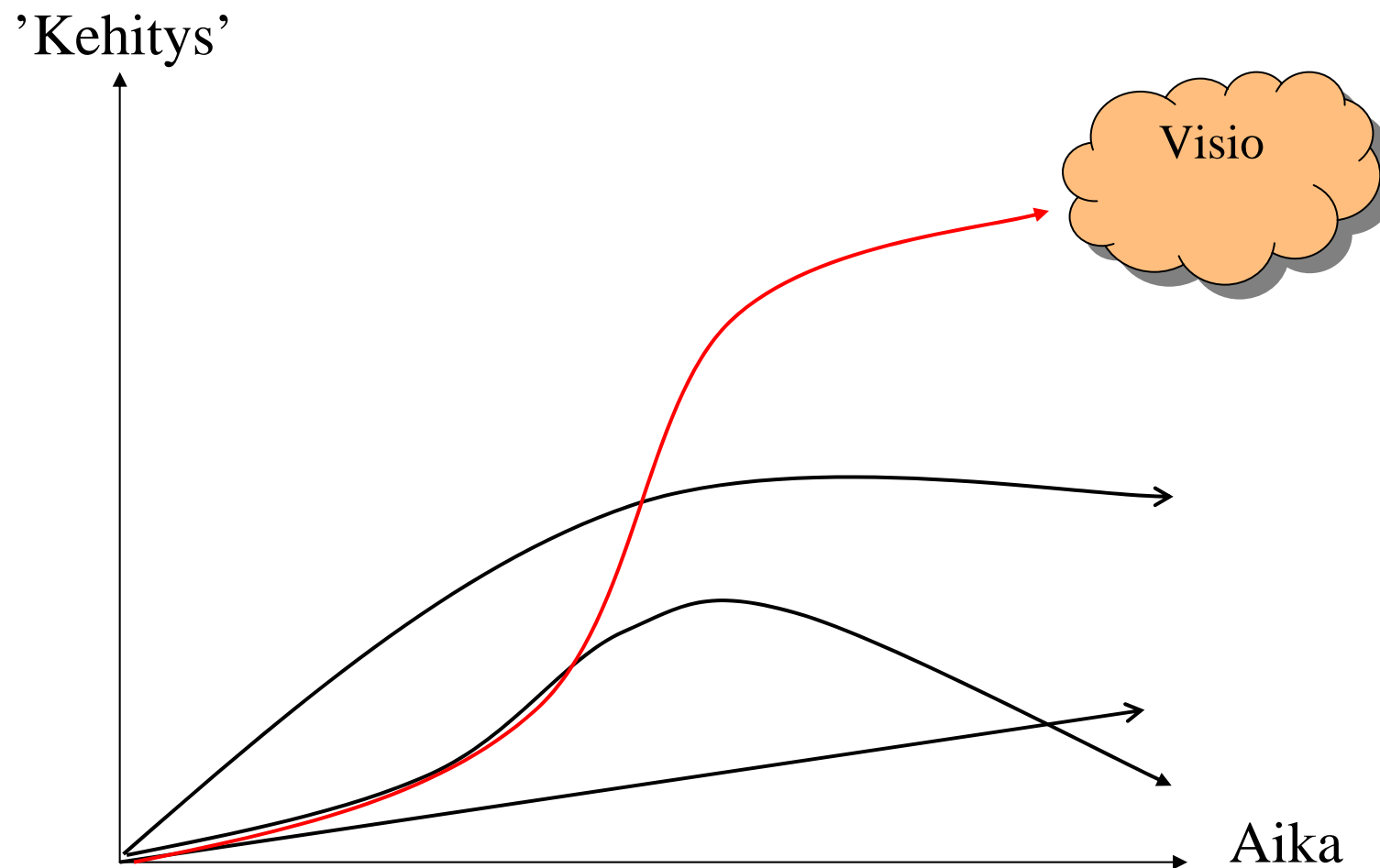

Mean is 5.49, deviation is 1.60

Strategiset valinnat (pohjana Collis&Gommer 2001)

	Paikallinen toiminta	Yliopiston rajat ylitetään	
Vallitseva toimintatapa	A Tavoite: Kampusopetuksen tukeminen. Sähköinen asiointi.	C Tavoite: 'Virtuaalinen etäkampus'	nykyisen toiminnan tukeminen ja laajentaminen, tehokkuus ja määrälliset tavoitteet etusijalla
Uudet toimintatavat	B Tavoite: Laadulliset ja rakenteelliset muutokset sisäisessä toiminnassa.	D Tavoite: Tieteenalojen verkostoituminen, yliopistojen välinen työnjako ja erikoistuminen.	uudenlainen toimintatapa, laadullinen muutos, työnjako ja verkostot etusijalla

Kehitysvaihtoehtoja

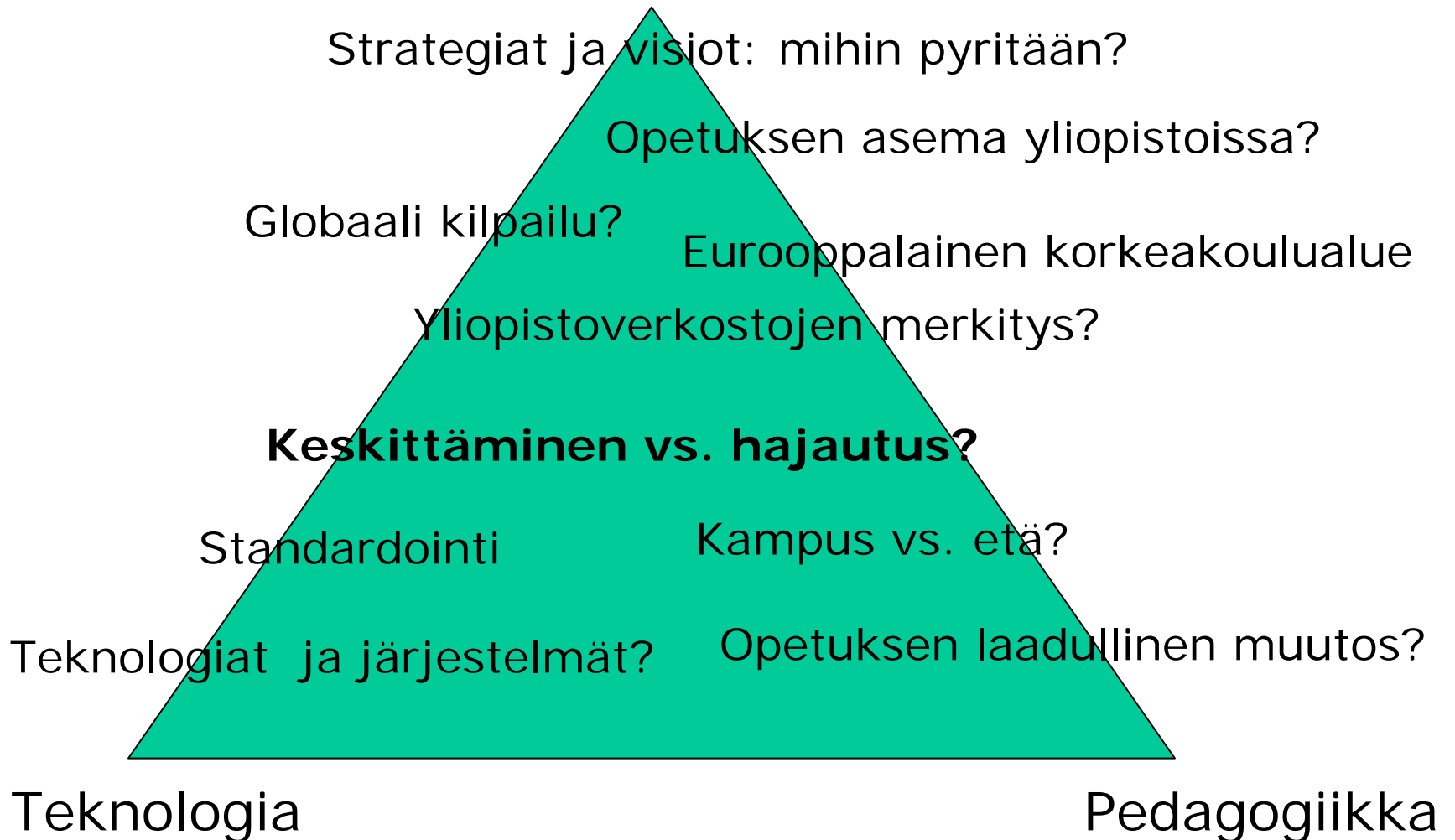
Suomen virtuaaliyliopisto?

- **SVY-strategia lausunnolla**
- **Peruskysymys: SVY yliopistojen verkostona – SVY tukipalveluorganisaationa**
- **”SVY:n asema ja tehtävä yli-opistojen yhteisenä palveluntuottajana ei ole riittävästi hahmottunut. Ennen muuta yliopistoilta tarvitaan nykyistä selkeämpää näkemystä. Strategialuonnoksessa tämä ongelma näkyy niin, että SVY vaikuttaa enemmän tukiorganisaatiolta kuin yliopistoverkolta.” (Rehtorien neuvosto)**
- **” Myöskään Suomen virtuaaliyliopiston nimi ei ilmeisestikään vastaa sen tehtäviä ja nimeä kannattaisi harkita uudelleen.”**
- **”Strategialuonnoksen kohdassa 5 (Toiminta-ajatus) esitetään SVY:n edistävän tutkimuspalvelujen kehittämistä. Kohtaa on syytä selventää niin, ettei synny käsitystä, jonka mukaan SVY tuottaisi tutkimuspalveluja.”**
- **”Strategiatasolla joudutaan myös linjaamaan verkkomateriaalin hankinnan perusteet. Näyttää tarkoituksenmukaiselta, että SVY hankkii aineiston markkinoilta ja opettajat koulutetaan sitä käyttämään, sen sijaan että opettajat tekisivät sitä itse.”**

Salmon (2002): Future Learning Encounters

- **Scenario 1: Planet of Contenteous**
 - » Landing on Contenteous you find technology as a delivery system.
- **Scenario 2 Planet Instantia**
 - » ...skills become obsolete every 3 years. Instantia meets these requirements through sophisticated learning object approaches
- **Scenario 3 Nomadict Planet**
 - » On Nomadict there is less stability, less structure, less fixed time for work and leisure, retirement and education compared to Earth.
- **Scenario 4 Planet of Cafélattia**
 - » On Planet Cafélattia, learning is built around learning communities & interaction, extending access beyond the bounds of time and space, but offering the promise of efficiency and widening access.

Organisaatio

- **”Tulevaisuus ei tapahdu - se tehdään.”**
- **Tai vähintään: jos haluamme, että jokin asia tapahtuu/ei tapahdu 10 vuoden visiossa, meidän täytyy toimii tänään**